

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

De occisorib[us] mutilatoribus [et] captiuatorib[us] clerico[rum]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

onis existat introducta seu introductas
sup eo q dicitur laici antiquaz decimarū
occasione q̄s in aliquib⁹ prochijs vel lar
gitione principū. aut donatione aliorū
seu alia de causa p̄cipiūt decimas noua
liū in terris p̄p̄is quibuslibz prochijs
obuenientes occupāt. attrahūt. vel sibi
v̄dicāt. R̄ euocam⁹ et cassam⁹ statuen
tes et p̄cipientes vt p̄fati laici et q̄cūqz
alij ab occupatione. detentiōe vel vsur
patione earundem decimarum noualiū
postq̄ ad agrū regium puenerint seu p̄
ueniunt penitus desistant. et de ablati
satisfaciāt tā nobis q̄ ecclesijs ecclesiasti
cisqz p̄sonis. q̄bus ip̄e decime noualium
de iure cōpetere dinoscunt. easdem deci
mas nobis et ecclesijs ad que p̄tinēt de
cetero possidēdas pacifice relinquētes

De occisoribus. mutilatoribus et cap
tiuatoribus clericorum.

Item statutū venerabilis quōdā Engil
berti Loloñ archiepi p̄decessoris nr̄i p̄
incedentes manuū in clericis ecclesiasti
cas ve p̄sonas olim p̄ ip̄m eadē cū pene
maioris adiectione cōtra captiuatores
clericorum obseruari volentes. Statui
mus vt cū sacrilegi qui suadente diabo
lo dei timore postposito manus injiciāt
in clericū vel alias p̄sonas ecclesiasticas
et religiosas temere violētās et ex hoc
incidunt excommunicationis senten
tiam canonis iam prolata q̄ occisores
mutilatores et p̄ussores atrociter cle
ricoz et ecclesiasticarū p̄sonaz. et clerit
cos capientes et in captiuitate detinen
tes. seu p̄ captiuitatē aliquā pecuniā ab
eis extorquentes seu taliū receptatores
et defensores p̄pter hoc aucte canonis
lare sententiē excōicari cū oibus opam
et cōsiliū ad p̄missa adhibentibus p̄ oēs
ecclesias diocef in q̄ h̄mōi p̄petrāt. p̄ de
canos ecclesiaz. rectores et presbyteros
q̄ p̄mū ip̄s hoc p̄ famā publicā vel rei
euidentiā vel p̄ fidē duaz fidedignarū

p̄sonaz ip̄is faciendā. aut p̄ mādātū seu
iniāz iudicis cōstituterit cāpanis pulsatis
et cādelis accēsis noiatiz quoz noīa sci
ri poterūt. alias in genere excōicari pu
blice nunciēt et artius euitandi donec
satisfecerint de cōmissis debite absolu
tionis b̄nificiū meruerit obtinere. p̄ter
terea in aggrauationē pene h̄mōi male
factorū Statuim⁹ vt ois loc⁹ ad quē ta
les excōicari venerit vel ip̄os clericos
deduxerint q̄dū ip̄i captiuatores et ca
ptiuati ibidē fuerit. et post tres dies p̄
eoz inde recessuz necnō loc⁹ in quo ta
lis violentia facta fuerit quē q̄dē locuz
seu ecclesiā aut ecclesias in his scriptis
ecclesiastico supponim⁹ interdicto et in
terdicti teneāt. Et si h̄mōi sacrilegi seu
malefactores principes nobiles seu ba
rones fuerint terraz iurisdictiones di
strictū munitiōes seu castra habuerit et
infra tres menses a tpe p̄petrati delicti
etiā captiuatis dimissis nō satisfecerint
de delicto ex tūc tota terra et districtus
eoz quos post lapsuz dictoz triū mēsiū
sili mō interdici⁹ ecclesiastico ip̄o facto
sit supposita interdicto. Si aut alij fue
rint q̄ nobiles et terraz dñi tūc ip̄i dñi
terre in quoz districtib⁹ manēt et domi
ciliū h̄nt sacrilegi āndicti vel vbi tā e
norme scel⁹ cōmissuz extiterit infra xv.
dies postq̄ de delicto h̄mōi constiterit p̄
famā publicā vel euidentiā facti vel p̄ de
nūciatione decani seu presbyteri quā ab
ip̄o decano seu presbytero loci fieri p̄ci
pimus sub pena excōicationis q̄ cito p̄
famā querimoniā alicui⁹ rei euidentiā
aut alio mō ip̄is cōstituterit p̄fatos sacri
legos tales habeāt p̄ detētiōē p̄sonaz
suaz et p̄uationē bonoz suoz vt libera
to captiuo deo ecclesie et lesō emēdā p̄
stent de cōmissis. Si h̄o dicit dñi terra
rū p̄fatos sacrilegos habere nequerint
nec bona sub eis habuerint. s̄ alios cum
manere in eoz districtib⁹ consueuerint
procedant per proscriptionem contra
eas. de terra sua ip̄os expellendo. et

per iusticiā seu iudices suos id fieri mā/
dent et p̄curent. alias statum⁹ q̄ ext̄nc
ip̄i dñi terre. et eoz iudices. et alij p̄ q̄s
regis iurisdictione secularis excōicatiois
suaꝝ incurrāt ip̄o facto. Et si p̄ quidenā
dictā excōicatioē aīmo sustinuerint in
durato. ex tūc tota terra eoz ecclesiasti/
co sit supposita interdico. Preterea ne
p̄ mutationē locoꝝ p̄fati sacrilegi h̄mōi
possint maliciā palliare. volum⁹ q̄ si ip̄i
sacrilegi de vna dioceſi ad aliam in nra
quincia se trāſſerāt vel captiuos predi/
ctos deduxerint q̄ ad requisitiōē dioce/
ſani in cui⁹ dioceſi hec p̄petrata sunt. v̄/
ei⁹ official' seu amīcoꝝ captiuatoꝝ seu
captiuati facta ordinario loci seu dioce/
ſano alteri⁹ ad quā se sic trāſſulerit fide
p̄ mādatū seu iuramentū de p̄missis. ſta/
tuta eadē in omni forma q̄ sup̄ dicitur
inibi obseruetur. Si vero dñi terrarū
vel alij nobiles et iurisdictiones t̄pales
habentes fuerint malefactores andicti
capellani eozū si quos habent t̄p̄imūz
seuerint dños suos clericum captiuasse
detinere in munitioibus aut dominijs
suis vel capi mādasſe vel aliquid aliud
de p̄missis feciſſe amodo corā ip̄is non
celebrent diuina. sed vt de delicto com/
misſo infra quindecim dies satisfaciant
ip̄os amoneant diligenter. alioquin ex
tunc de eis et mansionibus eoz recedāt
nec eis communicent. Contrarium faci/
entes quos in his scriptis ex tunc ex/
cōmunicamus excōmunicatos volum⁹
nunciari. Et si contra hec diuinis se im/
miscuerint. notā irregularitatis inciden/
do et in ea p̄manſerint p̄annū vnū ani/
mo indurato. ip̄os extunc a beneficijs
ecclesiasticis que in dioceſibus in quib⁹
manēt obtinēt. ip̄o facto decernim⁹ pri/
uatos eē et eisdem ip̄is beneficijs p̄ua/
mus p̄ p̄ntes iniungentes beneficiorū
patronis q̄ ex tūc alijs p̄sonis idoneis
beneficia h̄mōi conferant. de quib⁹ ijdē
sunt priuati. alioquin termino iuris ela/
p̄lo p̄tās conferendi dictā beneficia ad

superiorem deuoluatur. Si vero dicti irr/
regulares beneficia nō habēt in dioceſi
b⁹ in quib⁹ manēt ip̄os ab eis deꝝ dioceſi
p̄petuo eliamus et amouemus ip̄os
etiā si bene p̄ importunitatē suā absolu/
tionem obtinerent. de cetero ad aliqua
officia vel beneficia ecclesiastica nullatē
tenus admissuros.

Preterea si captiuas clericū vel res/
ligiosum. vel detinens. ac sacrileg⁹ hu/
iusmodi penis vilipensis congrua satisf/
factione neglecta p̄ annū vnū in excōi/
cacione h̄mōi p̄durare aīmo p̄sumpserit
obstinato. Statuimus vt nulli de filia/
bus filijs fratribus et sororibus filijs ⁊
filialibus vsq̄ ad tertiuū gradū inclusiue
linea descendēte vel illi etiā q̄ ad capti/
uitatē h̄mōi opem vel opam impende/
rint vel captiuū clericū in suis vincu/
lis detinuerit. ad ordines seu beneficia
aut etiam prelaturas in nostra dioceſi.
seu alia in qua hec fecerint admitantur
cū ex delicto parentū ip̄o facto inabiles
reddantur ad huiusmodi consequenda
Statuentes et mādantes examinatoꝝ
bus clericorū capl̄is. conuentibus. patro/
nis et archidiaconis ac prelati vt nul/
lum ex talibus ad ordines admitāt. Ca/
pitulum vero et conuentus nullum ex
eis ad prebendas eligant. Patroni nul/
lum ex ip̄is presentent. Archidiaconi et
prelati tales non inuestiant v̄llo modo
Alioquin capitula et conuentus. p̄oni
et archidiaconi ac prelati ip̄o facto ius
suū amittāt ⁊ ea vice ad proximū sup̄o
rez deuoluat. Et nihilomin⁹ talū p̄so/
naz receptio inuestitura ⁊ admissio sit
irrita ip̄o facto. nec ip̄is ius q̄rat in be/
nificijs sic adeptis. Feoda et si q̄ p̄dicti
sacrilegi ab ecclesijs vel ecclesiasticis p̄/
sonis tenuerint post lapsū ani p̄ quē ex/
cōicatioē sustinuerit ad ecclesias ⁊ p̄/
sonas ecclesiasticas libere reuertantur.
ita vt si ip̄i sacrilegi v̄ltra se de h̄mōi se
odis ingesserint. cōtra eos tāq̄ contra
inuasores ecclesie procedat.

¶ Ulex cū futuris periculis sit maturi.
remedijs obuiandū ne post vulnerataz
cāz ad remediū difficilius in bonis rei
currat. de clericis clericos captentibus
aut capi mādātib⁹ aut sup̄ ecclesiā se ho
stib⁹ ecclesie associātib⁹ ecclesias inua
dentib⁹ vt p̄ sacrilegos hmōi pfectius
quo poterit pcedat. Statuim⁹ vt si qui
clerici et plati bñficiari cuiuscūq; digni
tatis stat⁹ aut cōditōnis existant bono
ope sp̄ialis reiecto in tā p̄sumptuosam
et detestabilē p̄funditatez malorū dila
bunt. q̄ clericos religiosas ve psonas
capiunt vulnerāt et detinent captiua
ros aut p̄ ecclesias suas cathedrales ā
alias quaz plati canonici vel rectores
existūt cū hostib⁹ iparū ecclesiaz ve cōse
derant. vel in acie hostiū p̄ suos dioce
sas et ecclesias armati cōparēt. archi
epos et epos et ecclesias suas et colle
gia seu capla vel bona earūde rapiunt
vl̄ rapt faciūt aut mādāt. detinēt vel de
tineri mādāt seu arrestari pcurāt p ab
usum et iudiciū potētie secularis. dum
hec vel eoz aliqd p̄ euidētiāz facti vel
sceleris p̄petrati. aut p̄ cōfessionē p̄uā
corā duob⁹ testib⁹ fide dignis factāz aut
iudic. sn̄iaz. vel alio mō legitio liquēt
quos salua pena canonis ex tunc vt ex
nūc absq; alteri⁹ mādātū expectatiōe ex
cōicationis sn̄iaz quā in hīs scriptis p̄
pter hoc tāq; delictū notorū in eos feri
mus incurrere volum⁹ ip̄o facto. In q̄
qdē sn̄ia si p̄ annū vnū pseuerauerit aīo
indurato. cū tāto grau⁹ clerici cuiuscū
q; stat⁹ dignitatis aut cōditōis existāt
hmōi cōmittētes sint puniēdi q̄nto hec
sunt in ip̄is magis detestāda et tāq; in
grati. cū āt ecclesias p̄uas inuaserint.
dignitates psonat⁹ et bñficiā sua amittē
debeat seu ea demeruerit. ex tūc post la
p̄suz ānī absq; iudicis sn̄ia. dignitatibus
beneficijs psonatib⁹ et oib⁹ que in dio
cesi in qua p̄missa vel eoz aliqd cōmise
runt hūt et obrinēt. vrute et aucte p̄ntis
cōcilij nr̄i ip̄o facto sint priuati. q̄s etiaz

ex causis premisis priuam⁹ eisdē absq;
spe restitutiōis ad ip̄a p̄t atrocitatem
crimis in hoc casu. Mādātes vt de ip̄is
dignitatib⁹ psonatib⁹ et beneficijs p̄ il
los ad quos hoc spectat ex tunc ordina
tur. et conferātur p̄sonis alijs infra tps
iuris. alioquin eorum collatio ad sup̄io
rem deuoluat. Et si antedicti clerici sic
puati nō obstāt q̄ forsan de facto digni
tates et beneficia habent adhuc detinēt
et patroni de ip̄is negligunt ordinare.
post hec se ingesserint dignitatibus p̄so
natibus et bñficijs eisdēz fructus suos
nō faciāt. nec act⁹ eoz capitulares cuiq;
suffragiū prestent vel afferant nocumē
tū. Clericos vero hmōi committentes
nō beneficiatos ex tūc vt ex nūc exclu
di volumus et inabiles existere ad di
gnitates psonat⁹ officia et beneficia q̄
libz in diocesi. in q̄ talia p̄petrauerint.

¶ Ne q̄s laic⁹ exactiones ecclesijs iponat.

¶ Tē monem⁹ oēs nobiles. terra
ruz dños. scabinos. cōsules. iu
dices seculares et vniuersitates
ac alios laicos cuiuscūq; stat⁹ existāt ne
de cetero occasione aduocatiāz q̄s qdā
ex eis sup̄ bō ecclesiastica hūt. vel q̄cūq;
alio noīe vl̄ coloē ad h̄ q̄sro tallias col
leas exactiones peritiōes assisias p̄tribu
tiōes fructia indebita et vl̄ q̄ ius aduo
cacie iur̄ scabinoz sn̄iaz vbi aduōri sūt
p̄mittit. ip̄is ecclesijs ecclesiasticis. ve p̄ois
hoibus. mancipijs et bonis earundem
imponant vel imponere exigere aut re
cipere p̄sumāt vel quo min⁹ bona eccle
siastica colātur et ip̄e ecclesie eisdem pa
cifice fruānt p̄ arrestationē vel prohibi
tionez aut alias phibeāt ne bona eccle
siarum colāt. vel hoīes suos dū in expe
ditionibus suis vadūt vel alio mō p̄ce
dunt in grāgijs et curtibus earūde ec
clesiaz et mōsterioz ponāt. alias p̄ ip̄os
volum⁹ p̄cedi p̄ sn̄iaz excomunicatiōis
quousq; satisfaciāt de cōmissis.